

Nr 890

Av herr **Gustafson** i Göteborg m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 200, angående en kampanj för allmänt lönsparande.*

(Lika lydande med motion nr 740 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 200/1961 angående kampanj för allmänna lönsparandet föreslås att under 1962 introduceras en dylik sparform, vilken skall bedrivas efter i huvudsak samma linjer som det år 1949 införda ungdomens lönsparande.

Lägsta inträdesåldern i den nya sparformen föreslås bli 26 år. Till skillnad från ungdomens lönsparande skall de insatta medlen vara formellt obundna. Sparandet skall bygga på regelbundna avsättningar på ett särskilt konto i bank.

Antingen kan arbetsgivaren göra avdrag på lönen eller också kan man själv direkt sätta in på kontot. Vid löneavdrag blir lägsta sparbelopp 50 kr. i månaden för månadsavlönade, 12 kr. per vecka för veckoavlönade och 25 kr. per 14 dagar för 14-dagarsavlönade.

För sparare utan löneavdrag blir lägsta sparbelopp 150 kr. per kvartal. Högsta i affärs- och sparbanker gällande inlåningsränta skall tillämpas.

Premien föreslås bli av samma art som vid ungdomens lönsparande, d.v.s. vinstutlottning. Avsikten är att det allmänna lönsparandet och ungdomens lönsparande skall hållas skilda åt med särskilda vinstutlottningar för var och en. Vinstsumman för det allmänna lönsparandet blir enligt förslaget en halv procent av nettoökningen (insättningarna minskade med uttagen) på samtliga lönspararkonton under året.

För att delta i utlottningen skall krävas av lönsparare med löneavdrag att han i minst sju månader under närmast föregående år (kvalifikationsåret) gjort överenskomna insättningar på sitt lönspararkonto och beträffande lönsparare utan löneavdrag att han under kvalificeringsåret gjort minst tre kvartalsinsättningar. För båda grupperna skall dessutom gälla att de under kvalifikationsåret ökat sin behållning på lönspararkontot med minst 500 kr.

En extra vinstutlottning bör komma till stånd 1962 eller vid annan lämplig tidpunkt. Om vinstutlottningen äger rum redan nästa år, föreslås villkoren bli att lönspararen gjort föreskriven insättning under minst tre månader resp. ett kvartal under detta år och att behållningen på kontot den 31 augusti 1962 uppgått till minst 150 kr. Berättigade att delta under dessa förutsättningar blir sålunda de som februari—juni 1962 anslutit sig till det allmänna lönsparandet.

Förslaget grundar sig på ett av en särskild utredning i början av år 1961 framlagt betänkande om "Sparstimulerande åtgärder" (SOU 1961: 12). I betänkandet framhåller utredningen bl. a. följande (sid. 29 och 30):

Utredningen har kommit till den slutsatsen att det av praktiska skäl icke är möjligt att fasthålla vid ett krav på nysparande för att premie skall utgå. Den som utnyttjar redan befintliga tillgångar måste i premieringshänseende komma i samma läge som den som företagit ett nysparande. — — — — Inriktas premieringen endast på viss eller vissa speciella sparformer, kan detta uppenbarligen åstadkomma rubbningar inom hela kreditsystemet. Vid en premiering bör man därför undvika att diskriminera somliga sparformer genom att undanta dem från bestämmelserna om premiering. — — — — Som framgår av bilaga 1 utgör försäkringssparandet en betydande del av hushållens totala sparande, och redan detta är anledning till att icke missgynna sådant sparande genom att undanta det från en eventuell allmän premiering av sparande. Ett annat skäl är att försäkringssparandet utgör ett förhållandevis effektivt och regelbundet sparande, vilket beror på det sätt varpå avgiftsuppbörden (sparandet) sker. För att premiering skall vara möjlig att genomföra krävs det emellertid att försäkringstagarna får upplysning om hur stor del av försäkringspremien som utgör sparande. Så är inte fallet för närvarande, och det torde bjuda på en hel del praktiska svårigheter att meddela försäkringstagarna detta.

Med anledning av sparstimulansutredningens uttalande om angelägenheten av att "undvika att diskriminera somliga sparformer genom att undanta dem från bestämmelserna om premiering" vill vi påpeka att premiesparandet 1955 och 1956 efter framställning från livförsäkringshåll utformades så att det icke skulle skada livförsäkringssparandet.

Vi kan icke förstå varför förslaget om ett allmänt lönsparande icke omfattar det från alla håll såsom särskilt betydelsefullt ansedda livförsäkringssparandet. Om betydelsen av sistnämnda sparande råder bara en mening, och vi hänvisar härutinnan i första hand till vad sparstimulansutredningen själv uttalat.

Även 1958 års försäkringssakkunniga uttalade sig synnerligen positivt om livförsäkringsbolagens sparfrämjande verksamhet samt åberopade (prop. 171/1961) "att livförsäkringsbolagen, icke minst genom sin ombudsorganisation, har möjligheter att ytterligare stimulera sparandet, därest bolagen får ett större register att spela på". De sakkunnigas förslag om utvidgning av livförsäkringsbolagens sparfrämjande verksamhet upptogs från nästan alla håll mycket positivt. Exempelvis ifrågasatte Landsorganisationen om icke livbolagen borde beredas ännu större möjligheter att uppsamla och förränta sparmedel.

I den på grundval av nämnda sakkunnigförslag framlagda propositionen 171/1961 med förslag till ändringar i lagen om försäkringsrörelse har handelsministern understrukit (sid. 82) "värdet av en från samhällssynpunkt

angelägen utökning av livförsäkringsbolagens sparmedelsinsamlade verksamhet”.

Trots alla dessa positiva uttalanden rörande livförsäkringssparandet har detta icke inordnats i det föreslagna allmänna lönsparandet. Detta har tillkommit för att i realiteten åstadkomma viss bundenhet av sparmedlen, och det torde finnas större utsikter att uppnå detta mål genom försäkringssparande än genom andra sparformer. Det finnes därför all anledning att sidordna livförsäkringssparandet med övriga sparformer inom lönsparandet.

Enligt den framlagda propositionen rörande allmänna lönsparandet skall sparmedlen uppsamlas antingen på så sätt att man själv direkt sätter in ett visst minimibelopp på särskilt konto i bank eller så att arbetsgivaren gör motsvarande avdrag på lönen. Den förstnämnda formen för presterande av lönsparande är helt att jämställa med det fall att en livförsäkringstagare till försäkringsbolag inbetalar till betalning förfallen premie. Beträffande förslaget om avdrag på lön torde det även gå att inordna livförsäkring i det allmänna lönsparandet tack vare den fortlöpande ändring av betalningsvanorna som innebär att framför allt löntagare söker få sina utgifter för hyra, försäkringar o. d. jämnt fördelade över årets månader genom löneavdrag hos och betalning via arbetsgivare, intressekontor etc.

Metoden för livförsäkringspremies inrymmande i lönsparandet består däri att försäkringsbolagen till den myndighet, som administrerar allmänna lönsparandet, anmäler vilka livförsäkringstagare, som förklarat sig vilja delta i lönsparandet och som under kvalifikationsåret inbetalat premier till ett belopp motsvarande det i proposition nr 200/1961 angivna minimisparandet. Härmed följer att de, som erlagt premier i angiven omfattning, bör vara berättigade att delta i den vinstutlottning, som förekommer inom ramen för det allmänna lönsparandet.

Ännu hellre skulle vi se att lönsparande i bank och försäkringsbolag samordnades så, att de uppställda kvalifikationskraven finge anses fullgjorda om sparkontoinrättningar och försäkringspremier tillsammans uppgår till minimibeloppet 500 kr. netto per år.

Med anledning av det ovan citerade av de sparstimulanssakkunniga angivna motivet för att utesluta livförsäkringssparandet från sparpremieringen — d. v. s. att försäkringstagarna ej får upplysning om hur stor del av försäkringspremien som utgör sparande — vill vi framhålla följande. Förvisso är det så att inte hela den inbetalade premien är ett individuellt sparande (premien inrymmer ju både en omkostnadsdel och en andel i kostnaden för riskskyddet), men då en försäkringspremie ingår i ett planerligt upplagt regelbundet sparande av helt annan ”bunden” karaktär än det mera av spontana insatser beroende och kortsiktigt inriktade banksparandet bör i det hänseende varom här är fråga försäkringspremie i sin helhet jämställas med insättning på lönsparkonto.

Med stöd av det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta så ändra riktlinjerna för det allmänna lönsparandet, vilket skall komma i gång under början av 1962, att betalning av livförsäkringspremie till försäkringsbolag jämföras med insättning på lönspar-konto i bank samt att som kvalifikation för deltagande i vinstutlottning i samband med lönsparande även skall gälla, att spararen skall ha erlagt livförsäkringspremie som an-tingen tillsammans med behållning på lönspar-konto i bank under kvalifikationsåret ökat med minst 500 kr. eller en-samt för sig under kvalifikationsåret uppgår till minst 500 kr.

Stockholm den 28 november 1961

Sven Gustafson
i Göteborg

Ingemar Andersson

Fridolf Jansson
i Benestad

Eric Nilsson
i Svalöv
